

barismes i sap evitar les grolleries de llenguatge dels rabadans.

DERIV.: *Guasper* [1378].

¹ És un afegit d'Aversó als rims de Jacme Marc, que només va registrar els altres quatre rims (línia 510). — ² *La Panyalada* vi, 98; al capdavant, també podria ser el prepuci, veg. JRoig. En va diriem si és variant fonètica antiga o reducció segons la pronúncia pagesívola *gotlla* < *guatlla*. — ³ En canvi és problemàtica l'existència del *gaspa* 'rapa' ¹⁰ de raïm' articlet d'*AlcM* fet amb un extret del mal-famat «J. Aladern» (el xarlatan reusenc que féu negoci el 1904-6 venent un mal lèxic català recopilat dels altres junt amb un gavell de derivats inventats i mots adulterats i malentesos) i una ed. sense garantia filològica de l'Agricultura del banyolí-perpinyanès Miquel Agustí: potser confusió d'impressors entre *ra(s)pa*, el fr. *grappe* i el verb *gaspar-se* (per al qual veg. *CASPA*). — ⁴ Precaució ben necessària a l'alta valleta i glacial poble d'Orlú, en l'obaga pirinenca (arran dels nostres Capcir, i Lanós), on el recollí i descriví més en detall Fahrholz, *Wohnen u. W. Hoch-Ariege*, p. 135. — ⁵ La forma d'això coincideix bastant amb el del cat. ant. *cospell* 'planxa d'or arrodonida i amb el cordó ja fet, a punt d'encunyar-la com a moneda' (del qual és manlleu el cast. *cospel* [S. XIX]). Però aquí el significat és tan diferent i hi ha altres parònims de sentit semblant (però enterament allunyats del que ara ens ocupa), que hem de creure més aviat en un origen ben diferent (ja n'he parlat en aquest llibre, i veg. *DECH*, 912a52ss.), potser amb contactes secundaris amb els mots del grup present. — ⁶ Wartburg hi vol ajuntar *cosp(o)* nom de l'esclap en alguns parlars romagnols, rètics i alpino-lombards (amb antecedent en un *cuspus* d'un glossari llatino-grec, com a 'συνδάλιον' de fusta', *CGL* II, 119.30). Idea sense base semàntica: un esclap és un objecte aplatat i no pas punxegut i és obra grollera de fuster desbastador sense l'art sabater que una forma suposa. En canvi em sembla *KOSP* una bona variant onomatopeica de la base imitativa concretada en el seu gran sinònim *ESCLOP* o en l'altre sinònim cast. *CHOCLO/ZUECO*, cat. *SOC*. — ⁷ Segons el seu costum, Wartburg mira d'embotir amb tot això altres mots, amb ben poca semblança semàntica i d'etimologia fàcilment explicable d'altra manera, davant la qual prefereix aclucar els ulls. En particular certes formes locals occitanes de tipus *còsp*-variants del tipus francès i occità *cosse/gousse* amb el sentit de 'tavella', 'clofolla': prov. alpí *còspia* f. «gousse de légumineuse» (Alta Ubaya, Arnaud-Morin), en certs parlars gascons *couspe* «écale», «enveloppe du maïs et de certains légumes», bearn. *couspère* «cage thoracique d'un volatile dépecé» són inseparables de ²⁰ *cosse/gousse*, probablement encruaments locals amb els sinònims *escalopo* i gascò *escaroupà* «ecosser, ôter l'écale ou le brou» (*TdF*, s. v. *calofo*, *escaloujà*), aran. i gc. *escara* 'clova de nou', *escarà* 'esclovellar'. No cal dir que el fr. *coupeaux* 'encenalls' ⁶⁰

encara està més allunyat. El que sí que pot venir de *CUSPIS* és l'umbrià *cospi* 'caluixos de l'enciam' (ct. *cuspidés lentisci* en Marcial), però això ja s'allunya tant del nostre *guaspa* que fóra ociós barrejar-lo en el nostre article. — ⁸ Descartat de bon antuvi que aquí es tracti d'un cas de la diftongació aragonesa de *o* en *ua*, no sols perquè això obligaria a admetre un manlleu del català a l'aragonès, absolutament increïble en tots els aspectes (i més veient que la vida en català és tan antiga i més forta que a l'Aragó, on tampoc la metallúrgia ni l'armeria no tenien tanta força) sinó perquè en aragonès mateix això fóra inadmissible fonèticament, ja que només la ò oberta podria allà diftongar-se en *ua*. Força més fàcil és que en aragonès sigui manlleu català. — ⁹ Recordem la llei fonètica que canvia la *ó* en *ò* en la major part dels dialectes catalans quan és en síl·laba inicial, *LleuresC*, 189-95: doncs, *gósps* > *gòspa* ja per via merament fonètica. I coincidència completa amb la ò dels vulgars *gòilla*, *gòrda*, *gòita*.

Guassa, V. *gassa* *Guast*, *guastador*, *guastar*, V. *gastar* *Guatge*, V. *gatge* *Guatla*, V. *guatlla*

GUATLLA, 'Coturnix vulgaris', en oc. ant. *catla*, fr. ant. *quaille* (avui *caille*), it. *quaglia*, b. ll. antic *quaquila/quaccola*; d'un germ. ant. *QUAHTILA* id. (probablement fràncic), cf. a-al. ant. *quahtila*, neerl. mj. i mod. *quackele*, al. *wachtel* (però encara *quattel* a França); encara que hi ha formes semblants a les germàniques en altres llengües indoeuropees i, tenint en compte les divergències entre elles, degueren intervenir factors onomatopeics que hi influïren, el mot en romànic sembla ser pertot d'origen germànic, importat com a terme de falconeria. □ 1.ª doc.: c. 1330, Mun-taner (fets de 1305).

«Un almugàver de cavall --- pres ses armes --- e anà-se-n en Contastinoble caminant; e en un jardí de l'emperador ell trobà dos mercaders genovesos qui caçaven a caça de *guatla*, e pres-los, e los se-n menà a Gallípol, e n'hac de rescat 3000 perpres» (§ 221, Casac. vi, 59.29; «--- qui caçaven *guatles*», Bof.); *guatlla* en el dicc. de rims de JMarch i *guatla* en el d'Aversó (2393); «e lo poble d'Israel / --- / a Moisès van cridar / que-ls donàs carn a menjar, / car desig han de fer festa; / Moisès açò veent, / a Déu ne féu pregaría: / tantost *gatles* gità-l vent / que la terra se-n cobria», Turmeda (*Cobles Div. de Mall.*, *NCL.*, p. 137)..

«En estiu mengé --- perdiganes; en hivern --- moltons de past, perdus, colomins e *gnalles*», Eiximenis. (*Terç*, *NCL* vi, 50.8); «com los fiylls de Israel demanassen abundància de carns --- prenent en fastig la manna, Déus los tramès innumerable multitut de *gatles*», Ant. Canals (*Scipió*, *NCL.*, p. 37); «no solament aquel qui furta és tengut de restituhir mas aquels qui-n mengen --- vos serà demanat de compte! E aquels. <àdhuc aquells> qui van a caçar *guatles* són tenguts de restitució!», StVicentF (*Quaresma*, 88.117); «la Infanta, per pendre més plaer, dix que portassen les escarpers, e exirien un poc defora e pendrien alguna